

EUROPEISKA REGIONALA UTVECKLINGSFONDEN (ERUF)

Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf) är ett av de viktigaste instrumenten för sammanhållningspolitiken. Dess syfte är att minska skillnaderna i utvecklingsnivåerna i de Europeiska regionerna och att minska underutvecklingen i de minst gynnade regionerna. Särskild uppmärksamhet riktas till regioner som lider av allvarliga och permanenta naturbetingade eller demografiska svårigheter, såsom de mycket glesbefolkade norra regionerna samt ö-, gräns- och bergsregioner.

RÄTTSLIG GRUND

Artiklarna 174–178 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006.

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1301/2013 av den 17 december 2013 om Europeiska regionala utvecklingsfonden och om särskilda bestämmelser för målet Investering för tillväxt och sysselsättning samt om upphävande av förordning (EG) nr 1080/2006.

MÅL

Enligt artikel 176 i EUF-fördraget är syftet med Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf) att bidra till att avhjälpa de viktigaste regionala obalanserna i unionen. Detta görs genom stöd till

- utveckling och strukturanpassning av regioner som släpar efter i utvecklingen och
- omställning av industriregioner på tillbakagång.

Eruf har följande två huvudmål för perioden 2014–2020:

- investeringar i tillväxt och sysselsättning – syftar till att stärka arbetsmarknaden och regionala ekonomier,
- europeisk territoriell sammanhållning, som syftar till att förstärka gränsöverskridande, transnationellt och interregionalt samarbete inom EU.

Resurser som avsätts för det första målet kommer att fördelas på tre olika regionkategorier:

- mer utvecklade regioner, vars BNP per capita överstiger 90 % av genomsnittet i EU,
- övergångsregioner, vars BNP per capita är mellan 75 % och 90 % av genomsnittet i EU, och
- mindre utvecklade regioner, vars BNP per capita understiger 75 % av genomsnittet i EU.

Eruf stöder också en hållbar utveckling i städer. Minst 5 % av Eruf-stödet till respektive medlemsstat måste öronmärkas för integrerade åtgärder för en hållbar utveckling i städer för att bemöta de ekonomiska, miljömässiga, klimatrelaterade, demografiska och sociala utmaningar som finns där.

Uppgifter om tilldelningen och den framtida användningen av Eruf-medel fastställs i partnerskapsavtal. Dessa är strategiska dokument som har tagits fram av respektive medlemsstat i samarbete med regionala partner och arbetsmarknadens parter.

TEMATISK KONCENTRATION

Eftersom Eruf bidrar till Europa 2020-strategin för smart och hållbar tillväxt för alla måste fokus ligga på de insatsområden som fastställs i denna strategi. De huvudsakliga insatsområdena är följande:

- a. Forskning och innovation.
- b. Informations- och kommunikationsteknik.
- c. Små och medelstora företag.
- d. Främjande av en koldioxidsnål ekonomi.

Koncentrationen på de olika prioriteringarna kommer att variera utifrån vilken regionkategori som ska stödjas. Mer utvecklade regioner måste avsätta minst 80 % av sina Eruf-medel till minst två av dessa prioriteringar och minst 20 % till en koldioxidsnål ekonomi, övergångsregioner måste avsätta minst 60 % av sina Eruf-medel till minst två av dessa prioriteringar och minst 15 % till en koldioxidsnål ekonomi, och de minst utvecklade regionerna måste avsätta minst 50 % av sina Eruf-medel till minst två av dessa prioriteringar och minst 12 % till en koldioxidsnål ekonomi.

BUDGETREGLER OCH FINANSIELLA BESTÄMMELSER

Under budgetperioden 2014–2020 kommer EU att satsa mer än 350 miljarder euro på sammanhållningspolitiken, vilket motsvarar 32,5 % av EU:s totala budget. Cirka 199 miljarder har avsatts för Europeiska regionala utvecklingsfonden. Detta inkluderar 10,2 miljarder euro för Europeiskt territoriellt samarbete och 1,5 miljarder euro för särskilda anslag till de yttersta randområdena och glesbefolkade regioner.

Samfinansieringsnivån för projekt som finansieras av Eruf anpassas till utvecklingen i de berörda regionerna. I de minst utvecklade regionerna (och yttersta randområdena)

kan Eruf finansiera upp till 85 % av kostnaden för ett projekt. I övergångsregionerna kan det vara upp till 60 % av kostnaden för ett projekt, och i mer utvecklade regioner upp till 50 %.

FÖRSLAG TILL EU:S SAMMANHÅLLNINGSPOLITIK EFTER 2020

I maj 2018 lade kommissionen fram förslag till förordningar om EU:s sammanhållningspolitik efter 2020. Dessa omfattar

- en förordning om Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) och Sammanhållningsfonden och
- en förordning om särskilda bestämmelser inom målet europeiskt territoriellt samarbete (Interreg).

I dessa förslag behålls de två nuvarande Eruf-målen ”Investering för sysselsättning och tillväxt” respektive ”Europeiskt territoriellt samarbete”.

Förslagen bibehåller också den tematiska koncentrationen med två huvudprioriteringar, dels stöd till innovation, digital ekonomi och små och medelstora företag genom en strategi för smart specialisering, dels en grönare koldioxidsnålare cirkulär ekonomi (PO2). Kommissionens förslag innehåller också en förteckning över verksamhet som inte ska få stöd från Eruf, bland annat direktstöd till stora företag, flygplatsinfrastruktur (utom i de yttersta randområdena) och viss avfallshanteringsverksamhet (till exempel deponier).

Enligt kommissionens förslag kommer cirka 200,6 miljarder euro tilldelas Eruf under programperioden 2021–2027 (däribland 8,4 miljarder för europeiskt territoriellt samarbete och 1,5 miljarder euro i särskilda anslag till de yttersta randområdena).

Dessa bestämmelser antas genom det ordinarie lagstiftningsförfarandet, där parlamentet är jämställt med rådet. Det innebär att dessa två institutioner före utgången av 2020 måste enas om de framtida Eruf-reglerna.

I mars 2019 antog Europaparlamentet sin ståndpunkt vid första behandlingen av kommissionens förslag.

EUROPAPARLAMENTETS ROLL

Europaparlamentet är jämställt med rådet då nya bestämmelser om struktur- och investeringsfonderna tas fram. Eruf-förordningen för perioden 2014–2020 antogs genom det ordinarie lagstiftningsförfarandet, för vilket parlamentet har full rätt att föreslå ändringar. Under förhandlingarna om EU:s sammanhållningspolitik för perioden 2014–2020 lyckades parlamentet öka flexibiliteten i hur bestämmelserna om tematisk koncentration ska tillämpas och vilka investeringar som ska prioriteras. Dessutom har man ökat det stöd som Eruf ger till städer och integrerad stadspolitik.

Jacques Lecarte / Marek Kołodziejcki
04/2019

